MAATALOUS

Etäisyyttä on hyvä olla sen verran, että ainoilla tai reinoilla ei toiseen huusholliin pääse. **TIIMINVETÄJÄ EILA TAMMINEN, MAATALOUSYRITTÄJIEN ELÄKELAITOS**

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Peltokasvien kasvinsuojelu -julkaisu ilmestyi

Tiistaina ilmestynyt Peltokasvien kasvinsuojelu 2012 -julkaisu auttaa arvioimaan eri kasvinsuojeluaineiden tehoja ja kustannuksia.

Kirja sisältää tietoja viljelykasveittain eri valmistajien markkinoilla olevista kasvinsuojeluaineista, niiden käyttösuosituksista ja keskimääräisistä ainekustannuksista sekä ympäristöriskejä koskevat huomautukset.

Peltokasvien kasvinsuojelu kuuluu Pro Agria Keskusten Liiton julkaisuja -sarjaan.

Ruotsalaiset kananmunat tekevät kauppansa

Ruotsalaisten kananmunien vienti on kasvanut roimasti vuoden vaihteen jälkeen, kertoo Jordbruksaktuellt. Munilla riittää kysyntää EU:ssa, koska perinteisissä häkkikanaloissa munia ei saa enää tuottaa.

Ruotsalaisilla on kilpailuetu puolellaan, koska maan munantuotanto on aikaa sitten täyttänyt unionin vaatimukset varustelluista häkeistä. Kilpailuvalttina on myös tuotannon salmonellattomuus.

Agro-Tuonti täyttää 20 vuotta

Nurmisiemeniin erikoistunut tukku- ja maahantuontiliike Agro-Tuonti Oy täyttää tänä vuonna 20 vuotta.

Yhtiön siemenkeskuksessa Ylistarossa kunnostetaan ja pakataan kotimaisten sopimusviljelijöiden tuottamat sertifioidut nurmisiemenet. Lisäksi siemeniä tuodaan Euroopan johtavilta siemenalan yrityksiltä muun muassa Tanskasta ja Saksasta sekä auringonkukan siemeniä Bulgariasta.

Yhtiön valikoimissa on myös paalaustarvikkeita, joita tuodaan maahan Saksasta, Espanjasta ja Italiasta.

Viime kesänä Agro-Tuonnissa vaihtui sukupolvi, kun **Arto Mattilasta** tuli toimitusjohtaja **Martti Mattilan** jälkeen.

Peltomaa kallistui Ruotsissa

Euroopan taloustilanteesta johtuen pellon hinta nousi Ruotsissa keskimäärin seitsemän prosenttia.

Pelto kallistui kaikille viidellä tukialueella, jos mukaan otetaan viitostukialueeseen kuuluva Pohjois-Ruotsin lääni Norlanti. Kun Norlanti tipautetaan pois laskuista, pellon hinta tipahtaa viitosalueella neljä prosenttia.

Korkein hintahyppäys oli tukialueella 1, missä hinnat nousivat 13 prosenttia.

Schmallenberg-virusta naudassa Britanniassa

Schmallenberg-virusta on todettu naudoissa ensimmäistä kertaa Britanniassa. The National Beef Association (NBA) eli kansallinen pihvikarjayhdistys kehottaa karjanomistajia tarkkaavaisuuteen, kertoo Farmers Guardian.

Virus todettiin naudasta Sussexissa Kaakkois-Englannissa. Samalla alueella virusta on löydetty aikaisemmin myös noin 30 lampaasta.

Asiantuntijat eivät osaa arvioida, ovatko tartunta vaarassa ainoastaan maakunnat lähellä Englannin kanaalia vai koskeeko riski tätä laajempaa aluetta.

Schmallenberg-virus kuuluu ortobunyaviruksiin, jotka tarttuvat eläimestä toiseen hyönteisten välityksellä. Virus aiheuttaa epämuodostumia.

Ruotsissa syötiin ennätysmäärä lihaa

Ennusteiden mukaan ruotsalaiset söivät viime vuonna ennätysmäärän lihaa, 86 kiloa henkeä kohti, kertoo Jordbruksaktuellt. Vuotta aikaisemmin kulutus oli kilon vähemmän.

Ruotsalaisille maistuu sekä naudan, sian että siipikarjan liha.

Kulutusta ovat kasvattaneet lihan edullisuus, vaikka samaan aikaan on keskustelu lihan syömisen vaikutuksesta ilmaston muutokseen.

Lihan syöntiä lisäävät myös proteiinipitoisten ruokavalioiden suosio, mikä on kasvattanut myös kananmunien kulutusta.

Sujuva sukupolvenvaihdos vaatii huolellista suunnittelua

Maatilan sukupolvenvaihdos on taloudellisesti ja henkisesti iso asia sekä luopujalle että jatkajalle. Siksi vaihdoksen suunnitteleminen pitää aloittaa ajoissa.

Vuonna 2011 myönnetyt aloitustuet tuotantosuunnittain

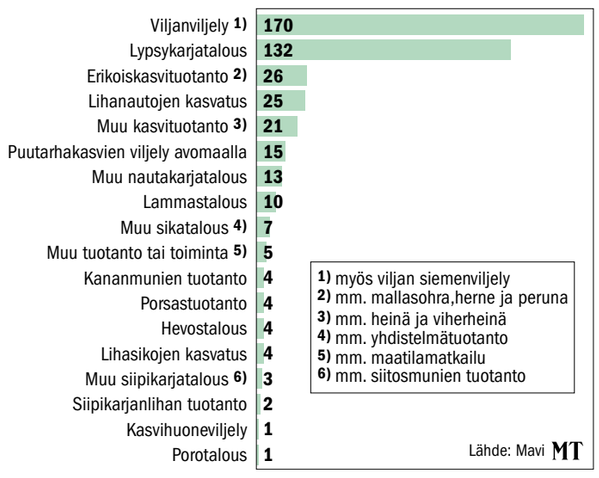

Tilanpidon aloittamiseen vuosina 2010–2011 myönnetyn aloitustuet elykeskuksittain

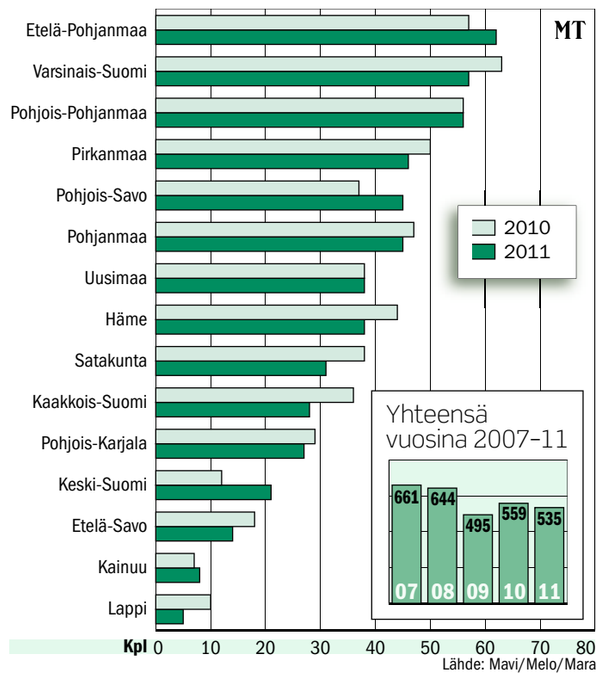

On oikeasti kysyttävä itseltään, haluaako sitoutua kehittämään maatilaa yrityksenä eikä vain jäädä siihen, mitä on aina ennenkin ollut.

EILA TAMMINEN

"Suunnitteluun olisi hyvä varata 2–5 vuotta, puoli vuotta ei oikein riitä", opastaa tiiminvetäjä **Eila Tamminen** Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melasta.

Tamminen kannustaa kysymään Melasta ja Pro Agrian neuvojilta etukäteen "kaikkea mahdollista". Hyvin valmistellen sukupolvi vaihtuu sujuvasti ja siihen liittyvät päätökset saadaan tehtyä mahdollisimman nopeasti.

Aikaa tarvitaan muun muassa luopumistuen, aloittamisavustuksen ja verotuksen suunnitteluun. Esimerkiksi etukäteispäätös luopumistuesta on haettavat Melasta 12 kuukautta ennen tilakaupan tekemistä.

Sukupolvenvaihdos on tilaisuus laittaa tilaa koskevat paperit kuntoon. Kun testamentit ja avioehdot ovat olemassa, asioiden hoitaminen on tilanteesta riippumatta sujuvaa.

Rehellisiä vastauksia ja oikeita päätöksiä

Laskelmat perustuvat konkretiaan, kun taas tilasta luopuminen ja sen jatkaminen vaativat henkistä valmistautumista, Tamminen muistuttaa.

Ei riitä, että jatkaja on koko ikänsä elänyt kotitilallaan ja kasvanut ajatukseen "isännyydestä". Myöskään pakolla suvun perinteitä ei kannata jatkaa.

"On oikeasti kysyttävä itseltään, haluaako sitoutua kehittämään maatilaa yrityksenä eikä vain jäädä siihen, mitä on aina ennenkin ollut", Tamminen sanoo.

Luopumistukijärjestelmä edellyttää, että jatkaja viljelee tilaa niin kauan kuin vanhemmille maksetaan luopumistukea.

Nykyään Melaan ottaa yhä useammin yhteyttä jatkaja, joka ei enää haluakaan pitää tilaa. Luopumistuki on tällaisessa tapauksissa maksettava takaisin.

Vanhempien on ajoissa päätettävä, kenelle he haluavat tilan luovuttaa. Vain riittävän suuri tila antaa elannon useamalle kuin yhdelle yrittäjälle ja tämän perheelle.

Päätöksiä on tehtävä rohkeasti ja ajallaan.

Edellisen sukupolven aidosti luovuttava tilasta ja annettava tilaa nuorille. Asiat sujuvat, kun molemmilla sukupolvilla on mahdollisuus elää omaa elämäänsä.

"Yhteishuusholli ei enää ole tätä päivää. Etäisyyttä on hyvä olla sen verran, että ainoilla tai reinoilla ei toiseen huusholliin pääse", Tamminen kuvaa.

Sadoille tiloille jatkaja vuosittain

Aloitustukea on viime vuosina myönnetty 500–600:lle alle 40-vuotiaalle viljelijälle.

Noin puolessa sukupolvenvaihdoksista on hyödynnetty luopumistukijärjestelmää.

Niissä jatkajat ovat keskimäärin hieman alle 30-vuotiaita, kun muuten jatkajien keski-ikä on noin 35 vuotta.

Suomessa on noin 60 000 maatilaa.

"Maatilojen lukumäärä vähenee vuodessa noin kahdella tuhannella, joten siihen verrattuna sukupolvenvaihdoksia tehdään kohtuullisesti", sanoo MTK:n tutkimuspäällikkö **Johan Åberg**.

"Sen perusteella, paljonko maakunnissa ihmisiä käy sukupolvenvaihdostilaisuuksissa, tulevaisuus ainakin parin seuraavan vuoden osalta vaikuttaa valoisalta", kertoo puolestaan Melan henkilöstö- ja viestintäpäällikkö **Markku Pulkkinen**.

Sukupolvenvaihdosten määrä ei yksin kerro siitä, mihin suuntaan maatalous on menossa.

Åberg muistuttaa, että jäljelle jääneet tilat jakautuvat yhä voimakkaammin kahteen ryhmään: laajentaviin päätoimisiin ja pieniin sivutoimisiin.

Tilastojen perusteella näyttää siltä, että rakenne muuttuu melko hitaasti muutaman hehtaarin ja eläinyksikön vuosivauhdilla.

Todellisuudessa laajentajat laajentavat usein todella reippaasti. Vastaavasti toinen tilaryhmä ei laajenna ollenkaan, vaan hakevat lisätuloja lähinnä tilan ulkopuolelta tai toimintaa monipuolistamalla.

Tätä kuvastaa muun muassa se, että tilamäärän laskiessa tilojen keskimääräinen peltopinta-ala tai kotieläinten lukumäärä eivät ole vähentyneet.

Nykyjärjestelmälle toivotaan jatkoa

Nykyistä tuettua sukupolvenvaihdosjärjestelmää Åberg pitää jokseenkin toimivana. Myös nuorille viljelijöille tarkoitetut investointituet ovat melko hyviä.

"Ainahan järjestelmä voisi olla yksinkertaisempi, mutta näidenkin kanssa tullaan toimeen. Tuet ovat antaneet hyvät mahdollisuudet, koska niihin on tähän saakka riittänyt rahaa."

Tulevaisuudessa rahaa on vähemmän, mutta MTK:n tavoitteena on kuitenkin varmistaa, että nykyjärjestelmiä voitaisiin jatkaa mahdollisimman laajasti, Åberg kertoo.

Laki luopumistukijärjestelmästä on voimassa joulukuun 2014 loppuun saakka.

"Toivon mukaan järjestelmä jatkuu tämän jälkeen, koska se on osaltaan lisännyt sukupolvenvaihdosten määrää", Pulkkinen sanoo.

MAIJA ALA-SIURUA

PENTTI VÄNSKÄ

Eläimet tuovat maatilan päiviin vauhtia. Hevosista tummempi, Pyllerö, oli alkusysäys koko Arvilan tilan sukupolvenvaihdokselle. Maitotilalla hevoset ovat paitsi harrastus myös hyviä maisemanhoitajia, Niina Miettinen kertoo.

Tuore isäntä Jukka Miettinen kevensi työtaakkaansa hankkimalla pienkuormaajan.

Niina ja Jukka Miettinen nauttivat elämästään ja työstään maatilalla eläinten parissa.

Tuoreen yrittäjäparin arki on raskasta mutta onnellista

KUOPIO (MT)

Neljää kissaa, neljä koiraa, kaksi hevosta ja tietysti nuo typyt tuolla navetassa, listaa **Niina Miettinen** hymyillen Arvilan tilan asukkaita.

Runsaan vuoden maatilan emäntänä ollut 28-vuotias on hyvin tyytyväinen elämäänsä puolison ja eläinten kanssa maalla.

"Rankkaahan tämä on, mutta me ollaan tosi onnellisia täällä."

Eläimistä, tai tarkemmin sanottuna Pyllerö-nimisestä hevosesta, sai oikeastaan alkunsa myös koko tilan sukupolvenvaihdos, kohta 30-vuotias isäntä **Jukka Miettinen** kertoo.

Hänen isänsä oli jo jonkin aikaa sitten sanonut, että voisi luopua, mutta Jukka oli suunnitellut jatkavansa neuvontatöitä vielä useamman vuoden ja muuttavansa lypsykarjatilan spv:n yhteydessä kasvinviljelytilaksi.

"Niinan ja Pyllerön ansiota on, että täällä ollaan. Kahdestaan uskalsi ryhtyä eläintenpitoon paremmin."

Miettisillä on Kuopion Vehmersalmella sijaitsevalla tilallaan 20 lypsävää ja nuorkarja. Suunnitelmissa on ryhtyä syksyllä rakentamaan ja kasvattaa karjakoko 40 lypsävään.

Laajennusta rajoittaa peltopinta-ala.

"Ei ole itsestäänselvyys, että kaikki voivat laittaa robotin", Miettinen sanoo.

Hän etsii parhaillaan lisämaita ja kilpailuttaa navettaratkaisuja.

Isäntä vaihtui yhdessä vuodessa

Tilan sukupolvenvaihdos tehtiin nopealla aikataululla. Valmistelu aloitettiin vuonna 2010 ja tila siirtyi Jukalle ja Niinalle viime vuoden alusta.

"Tässä kokoluokassa se onnistui, esimerkiksi veroratkaisut ehti suunnitella, kun vain käytti siihen aikaa", Jukka toteaa.

Neuvontakokemuksesta huolimatta paperityön ja erilaisten selvitysten määrä yllätti.

"Pankin ja verottajan lisäksi on monta tahoa, joihin pitää olla yhteydessä. Osaan tarvitsee vaihtaa vain uuden yrittäjän nimi ja toisiin taas täytyy tehdä kaikki uusiksi. Lisäksi samalla kannattaa muistaa kilpailuttaa."

Miettinen kehottaa pohtimaan asioita ajan kanssa, mieluiten vaikka isommallakin porukalla.

Hän kokee, että työskentely neuvojana auttoi paljon omaa tilaa koskevien ratkaisujen tekemisessä.

"Tilan ulkopuolella kannattaa käydä töissä tai harjoittelijana. Siitä saa varmuutta siihen, mitä itse haluaa ja tahtooko ylipäätään viljelijäksi."

Miettisestä ratkaisu tuntuu nyt oikealta.

"Se on tähtäimessä, että tätä tehdään ainakin 20 vuotta. On mukava tehdä työtä itselleen."

Työtä riittää vähintään kahdelle

Vuoden verran uusista yrittäjistä kumpikin jatkoi töissä myös tilan ulkopuolella, mutta kuluvan vuoden alusta isäntä siirtyi kokopäiväiseksi viljelijäksi.

Tuntipalkkaa voi laskea niin monella tavalla, että joskus lehtijutut maatalouden kannattamattomuudesta ärsyttävät.

JUKKA MIETTINEN

Niina tekee yhä työtä vanhusten parissa neljänä päivänä viikossa, mutta käy silti aamu- ja iltalypsyllä joka päivä.

"Erilaiset työt tasapainottavat toisiaan", emäntä sanoo.

"Työtä täällä kyllä olisi useammallekin kuin kahdelle, sen määrä ei ole tilan kokoluokasta kiinni", isäntä toteaa.

Suuria muutoksia tuore yrittäjäpari ei vielä ensimmäisen vuoden aikana tilalla tehnyt.

"Apuvoimia ehkä käytetään enemmän ja yksi lypsypaikka on lisätty asemalle työn nopeuttamiseksi. Pienkuormaaja helpottaa työtä ja konekantaa pyritään muutenkin uusimaan mahdollisuuksien mukaan", isäntä kertoo.

Isosta työmäärästä huolimatta Miettiset tykkäävät työstään ja uskovat siihen, että maataloudella elää jatkossakin.

"Tuntipalkkaa voi laskea niin monella tavalla, että joskus lehtijutut maatalouden kannattamattomuudesta ärsyttävät", Jukka sanoo.

"Kyllä tätä jaksaa, kun tietää miksi tekee", Niina lisää.

TERHI TORIKKA

jatkuu seuraavalla sivulla